

Wet op de privacy wint

Ga zorgvuldig om met persoonsgegevens (deel 2)

De Wet bescherming persoonsgegevens is van kracht sinds 2001. Op 10 februari 2015 heeft de Tweede Kamer de Wet meldplicht datalekken en de uitbreiding bestuurlijke boetebevoegdheid College bescherming persoonsgegevens (nu Autoriteit Persoonsgegevens) aangenomen. De Eerste Kamer heeft het voorstel op 26 mei 2015 aangenomen. In de pers is er weinig aandacht geweest voor deze wetswijziging. Als er al over werd geschreven, betrof dat alleen de meldplicht datalekken.

1. Wat mag ik als werkgever doen met het identiteitsbewijs van mijn werknemer?

U bent als werkgever wettelijk verplicht om een kopie of scan van het identiteitsbewijs (geldig op de datum van indiensttreding) van uw medewerkers op te nemen in de loonadministratie. Deze kopie moet u bewaren, ook al is het identiteitsbewijs inmiddels niet meer geldig. U maakt een kopie of scan op het moment dat een werknemer bij u in dienst komt. Zo kunt u later aantonen dat hij zich goed heeft gelegitimeerd en dat hij legaal in Nederland is. Ook bent u verplicht de kopie voorhanden te hebben bij controles op de werkvloer, bijvoorbeeld door de Inspectie SZW of de Belastingdienst. Als u VCA-gecertificeerd bent, zult u te allen tijde een geldige kopie van het identiteitsbewijs moeten kunnen tonen. Een kopie maakt u van de bladzijden met informatie, zoals de

persoonlijkheidskenmerken, handtekening, stempels en kinderen. Uit de kopie moeten de aard en het nummer van het identiteitsbewijs blijken. De kopie moet u ten minste vijf jaar bewaren na het einde van het kalenderjaar waarin de arbeidsovereenkomst is beëindigd. Verloopt het identiteitsbewijs van een werknemer terwijl hij nog bij u in dienst is, dan hoeft u niets te doen. U hoeft de werknemer niet om een nieuw geldig identiteitsbewijs te vragen en daarvan een kopie te maken (wel als u dit voor uw VCA-certificaat nodig heeft). Van werknemers van buiten de Europese Economische Regio (EER) moet u wel altijd een kopie van een geldig identiteitsbewijs in het personeelsdossier bewaren.

2. Wat mag de inlener of aannemer voor wie ik werk met een identiteitsbewijs van mijn werknemer doen?

Uw werknemer is in dienst van u (de uitlener of onderaannemer), maar hij werkt bij een andere werkgever (de inlener of aannemer), bijvoorbeeld als gedetacheerde (dit geldt ook voor uitzendkrachten en payrollers). Als de inlener of aannemer het risico van aansprakelijkheid wil beperken, moet deze bij de Belastingdienst de identiteit van de werknemer kunnen aantonen. Daarvoor moet de inlener of aannemer diens originele identiteitsbewijs controleren (zonder het te kopiëren of te scannen). Ook moet hij een aantal persoonsgegevens van zijn identiteitsbewijs

overnemen, waaronder het burgerservicenummer (BSN). De inlener of aannemer voert de controle uit en neemt de gegevens over op het moment dat de werknemer de (aanneem)overeenkomst gaat uitvoeren. Hij mag géén kopie of scan van het identiteitsbewijs van uw werknemer maken.

De inlener of aannemer moet daarnaast nog een aantal gegevens vastleggen: een specificatie van de gewerkte uren per werknemer, naam, adres en woonplaatsgegevens, geboortedatum, BSN, nationaliteit, soort identiteitsbewijs (inclusief nummer en geldigheidsduur) en naam, adres en woonplaats van de onderaannemer. Indien van toepassing mag ook de aanwezigheid van een A1-verklaring, verblijfsvergunning of tewerkstellingsvergunning (inclusief nummer en geldigheidsduur) worden vastgelegd.

Het overnemen van de meest relevante gegevens uit de originele identiteitsbewijzen volstaat. Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens mag de opdrachtgever daarom geen kopie van het identiteitsbewijs vragen. Een rijbewijs kan niet worden gebruikt om de identiteit vast te stellen, omdat de nationaliteit daarop niet is vermeld. Deze gegevens moeten zijn vastgelegd op het moment dat de werknemer de aanneemovereenkomst gaat uitvoeren, dus niet achteraf met een mandagenregister.

De Belastingdienst adviseerde voorheen aan inleners en aannemers om een kopie van het identiteitsbewijs van de werknemer in de administratie te bewaren. Dit was voor de toepassing van de zogeheten keten- en inlenersaansprakelijkheid. Daarvoor is het kopiëren van het identiteitsbewijs echter niet noodzakelijk. Daarom mag de inlener of aannemer géén kopie of scan van het identiteitsbewijs maken. Ook mag de uitlener of onderaannemer géén kopie van het identiteitsbewijs van de werknemer aan de opdrachtgever verstrekken. Het BSN van de werknemer aan de opdrachtgever doorgeven, mag ook niet. Gaat het echter om een ingeleende werknemer van buiten de EER, dan is de uitlener of onderaannemer wél verplicht een kopie van een geldig identiteitsbewijs aan de opdrachtgever te geven.

3. Wat mag ik als inlener of aannemer doen met het identiteitsbewijs van ingeleende werknemers van buiten de EER?

Huurt u als inlener of aannemer een werknemer in die niet de nationaliteit heeft van één van de landen van de EER, zoals een uitzendkracht, gedetacheerde of payroller? Dan krijgt u van de werkgever (de uitlener) een kopie of scan van het identiteitsbewijs van deze ingeleende werknemer. De uitlener is dit verplicht op grond van de Wet arbeid vreemdelingen. Vervolgens voert u de volgende stappen uit:

- U stelt de identiteit van de ingeleende werknemer vast aan de hand van zijn originele identiteitsbewijs.
- U vergelijkt het identiteitsbewijs met de kopie of scan die u van de uitlener ontvangt.
- U neemt de kopie of scan van het identiteitsbewijs op in uw administratie.
- U bewaart de kopie of scan ten minste vijf jaar na het einde van het kalenderjaar waarin de (aanneem)overeenkomst van de ingeleende werknemer is beëindigd.

4. Wat mag er met een identiteitsbewijs van een werknemer als hij op een bouwplaats komt?

Wat er mag met een identiteitsbewijs, hangt af van de situatie. Komt iemand als leverancier of bezoeker op de bouwplaats of gaat hij er werken? Voor toegangscontroles en/of bezoekersregistratie kan het noodzakelijk zijn dat de beveiliging bij de ingang van de bouwplaats een beperkt aantal gegevens vastlegt, zoals het soort identiteitsbewijs (bijvoorbeeld paspoort of identiteitskaart) en het nummer hiervan.

Komt de werknemer als leverancier? Dan kan de beveiliging ook de naam noteren van het bedrijf waarvoor hij als chauffeur werkt en het kenteken van de vrachtwagen. De beveiliging mag géén kopie of scan maken van het identiteitsbewijs als de werknemer als leverancier of bezoeker op de bouwplaats komt.

Komt iemand op een bouwplaats werken, dan mag de organisatie gegevens overnemen van het identiteitsbewijs en soms een kopie of scan maken. Wat er precies mag, hangt ervan af of hij op de bouwplaats komt werken als:

- werknemer (de werkgever mag een kopie maken van het identiteitsbewijs);
- ingeleende werknemer of werknemer van een onderaannemer (de organisatie mag het identiteitsbewijs controleren en daarvan gegevens overnemen, maar geen kopie maken);
- ingeleende werknemer van buiten de EER (de opdrachtgever krijgt een kopie van het identiteitsbewijs via de uitlener);
- zzp'er of freelancer (de opdrachtgever mag geen gegevens overnemen en ook geen kopie maken van het identiteitsbewijs).

Als een opdrachtgever vooraf om een identiteitsbewijs van werknemers vraagt in verband met de toegang (bijvoorbeeld op een terrein van Defensie) dient u te vragen op grond van welke wettelijke bepaling hij u dit vraagt. Alleen als er een wettelijke grondslag is, mag u een kopie en/of het BSN verstrekken.

5. Mag mijn werkgever mijn BSN doorgeven aan het CBR in verband met de registratie van de punten voor Code 95?

Ja, dat mag. Het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) voert namens het ministerie van Infrastructuur en Milieu een overheidstaak uit op het gebied van verkeersveiligheid. Die taak is het beoordelen van de rijvaardigheid en de medische geschiktheid van bestuurders en de vakbekwaamheid van professionals in transport en logistiek. Het CBR mag uw BSN gebruiken om die taak uit te voeren.

6. Mag een uitzendbureau mijn BSN vragen als ik me inschrijf?

Nee, dat mag niet standaard. Het mag alleen als het uitzendbureau wil controleren of u tot de doelgroep behoort van de Wet banenafpraak en quotum arbeid beperkten. Deze informatie kan het uitzendbureau opvragen bij het UWV. Hiervoor heeft het uw BSN nodig.

7. Moet ik als zelfstandige een kopie van mijn identiteitsbewijs aan mijn opdrachtgever geven?

Nee, als zzp'er of freelancer bent u dit niet wettelijk verplicht. Omdat u geen personeel in dienst heeft en geen loonheffingen hoeft af te dragen, loopt uw opdrachtgever met u geen aansprakelijkheidsrisico voor de Wet ketenaansprakelijkheid. Uw opdrachtgever hoeft daarom geen kopie te hebben van uw identiteitsbewijs of gegevens hiervan over te nemen voor de Belastingdienst.

Tot 1 mei 2016 moest u een kopie of scan van uw identiteitsbewijs verstrekken aan uw opdrachtgever als u een Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) gebruikte. Door de invoering van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA) is dat nu niet meer verplicht. Uw opdrachtgever mag daarom geen kopie of scan van uw identiteitsbewijs vragen. Ook mogen opdrachtgevers niet in een overeenkomst als voorwaarde stellen dat een kopie of scan verplicht is.

8. Mag de overheid vragen om een BSN in het kader van de subsidie voor praktijkleren?

Ja, dat mag. RVO is een overheidsorgaan dat voor het verstrekken van de subsidie praktijkleren het BSN van uw medewerker nodig heeft. RVO voert deze regeling uit in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zij checkt met het BSN of de medewerker wel voor die opleiding staat ingeschreven bij DUO.

9. In het kader van social return on investment (SROI) vragen opdrachtgevers om de BSN's van werknemers. Mag dit?

Opdrachtgevers mogen niet aan u om een BSN vragen in het kader van SROI. Het is mogelijk dat deze verplichting nog wel is opgenomen in een bestek maar sinds 1 januari 2016 mag dit niet meer. Er mag wel gevraagd worden om gegevens m.b.t. de periode van inzet, indicatie van de arbeidskrachten (bijvoorbeeld WSW, WIA etc.), het wervingskanaal (gemeente, UWV etc.) en de over een periode gehaalde waarde van de aanneemsom/loonsom/aantal in te zetten uren.

10. Als mijn werknemer toestemming geeft om een kopie van zijn identiteitsbewijs aan derden af te geven, mag ik dat dan doen?

Nee, ook al geeft uw werknemer toestemming om een kopie van zijn identiteitsbewijs of zijn BSN aan derden af te geven, is dit niet toegestaan, omdat er wordt uitgegaan van een afhankelijkheidssituatie tussen de werknemer en u als werkgever.

11. Mijn werknemers gaan voor een opdrachtgever met het vliegtuig naar het buitenland. De opdrachtgever wil hiervoor tickets regelen. Hij vraagt voor elk van hen om een kopie van het paspoort. Mag ik dat afgeven?

Nee, voor het regelen van een vliegticket is een kopie van het paspoort niet nodig. U mag die niet verstrekken en ook het BSN mag u niet aan uw opdrachtgever voor dit doel verstrekken. Het is ook niet nodig. Voor het boeken van een ticket zijn de gegevens nodig zoals deze op het paspoort staan. Deze kan de werknemer verstrekken, maar dat hoeft dus niet door middel van een kopie van het paspoort. Het gaat dan met name om (doop)voornamen en bij vrouwen om de meisjesnaam. Een BSN is niet nodig voor het boeken van een vliegticket.

12. Ik hoor dat ik geen BSN van mijn medewerkers mag verstrekken aan opdrachtgevers. Hoe ziet een correct mandagenregister er dan nu uit?

Uit de wet vloeit voort dat de inlener of opdrachtgever de identiteit van ingeleende werknemers moet controleren voordat zij met hun werkzaamheden starten. Opdrachtgevers hebben dit in de loop der jaren ingekleurd door opdrachtnemers om een mandagenregister te vragen. Een voorbeeld hiervan staat zelfs op de website van de Belastingdienst. Dit mandagenregister moet echter door de opdrachtgever worden ingevuld op de werkplek! Achteraf (bij de factuur) een staat met gegevens opsturen, was dus altijd al in strijd met de wet. Nu de opdrachtgever wordt verplicht om zelf het BSN te noteren (als hij het originele identiteitsbewijs van de werknemer controleert) kan hij ook zelf de overige gegevens noteren. Als u uw opdrachtgever wilt faciliteren, is het beter om het mandagenregister vooraf (voor aanvang van het werk, dus bij de opdracht) ingevuld aan de opdrachtgever op te sturen (zonder BSN!). Hij kan dan zelf het BSN toevoegen.

13. Als mijn opdrachtgever mij het mandagenregister per mail stuurt met het verzoek om te accorderen moet ik dat doen?

Hier moet u niet op ingaan. BSN's mogen niet heen en weer worden gestuurd. De informatie is op de werkplek verzameld en het is aan de uitvoerder om te zorgen dat de informatie bij zijn administratie komt. Daarin heeft u als opdrachtnemer/onderaannemer geen rol.

14 Als ik niet het hele BSN verstrek, maar alleen de laatste drie cijfers, mag het dan wel?

Nee, ook dat mag niet.

15 Als ik een schadeformulier invul, wordt gevraagd naar de naam, het adres en de woonplaats en de geboortedatum van de bestuurder. Mag ik die gegevens wel verstrekken?

Ja, dat mag wel.

16. Mag ik dan nooit een BSN van mijn medewerkers verstrekken aan derden?

Overheidsorganisaties mogen uw BSN gebruiken om hun taak uit te voeren, maar dat mag alleen als het BSN hiervoor noodzakelijk is. Dat is onder meer zo als er een concrete vraag is over een persoonlijke situatie. Maar vraagt u bijvoorbeeld in een telefoongesprek alleen om algemene informatie, dan is het niet nodig dat de gemeente naar het BSN vraagt.

Organisaties buiten de overheid mogen het BSN alleen gebruiken als dit in een specifieke wet is bepaald en alleen voor het specifieke doel dat in de wet staat omschreven.

17. Ik heb sinds dit jaar nog wel een aantal BSN's van ingeleende werknemers in mijn administratie staan. Moet ik hier iets mee?

De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert om deze uit uw administratie te verwijderen. Let hierbij wel op dat u ervoor zorgt dat de gegevens op een juiste wijze worden verwijderd. Zorg dat er geen datalek ontstaat.

18. Mag ik het BSN doorgeven aan de verzuimverzekeraar?

Volgens artikel 24, lid 1, van de Wet bescherming persoonsgegevens mag het BSN alleen worden gebruikt als daarvoor een wettelijke basis is. Verzuimverzekeraars in de hoedanigheid van claimbeoordelaar hebben deze basis op grond van het bepaalde in artikel 73, lid 3, sub b (tot 1 januari 2014 lid 11, sub b) van de Wet SUWI.

Tekst: Jacqueline Tuinenga, adviseur personeelsmanagement

Meer op Cumela.nl

In mei verscheen het eerste artikel over de Wet op de privacy. Dat hebben we geüpdatet en vindt u op Cumela.nl.